СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 25-го липня 1947. No. 172. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, July 25, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ВІДВІДАВ СЕНАТ — „З ТУГИ"

Вашингтон 23 липня. — До небувалих дрібних подій в поведінці президента долучилася ще одна сьогодні: Президент Труман приїхав з Білого Дому на перекуску до сенатської їдальні, а опісля увійшов до залі нарад сенату, і там засів на тому кріслі, на якім він сидів упродовж 10 літ, коли колись був сенатором. Сенатори привитали його оплесками, а предсідник сенату Артур Г. Ванденберґ попрохав президента до слова. Труман подякував за запрошення й признався, що він часом тужить за давнім місцем у сенаті, у якому він зазнав тільки підтримки й приязни.

Після відїзду президента оприлюднено, що в сенатській умивальні приловлено ветерана світової війни з пистолею в кишені. Поліція заявляє, що це був лише припадок і приявність ветерана не має нічого спільного з відвідинами президента.

ЗАКОНОПРОЄКТ: РЕЄСТРУВАТИ КОМУНІСТІВ ЯК ЧУЖИННИХ АГЕНТІВ.

Вашингтон. — У палаті зголосив конгресмен Карл Е. Мундт законопроєкт, щоб зареєструвати всіх членів Комуністичної Партії як чужинних агентів. Крім комуністів він пропонує реєструвати теж і всі групи, які творять комуністичні фронти. Такі групи мали б помістити на своїх листовим папері заяву, що вони зареєстровані згідно з вимогами закону.

Федеральна лава присяжних поставила в стан обвинувачення комуніста Гаролда Р. Кристофела за кривоприсягу. Він, як голова відділу 248 автомобілевої юнії у Висканзин, викликав страйк в підприємстві Алис Чалмерс у Милвокі, а коли туди приїхала делеґація конґресового Комітету для Неамериканських Діянь, він на переслуханні під присягою заявив, що не є членом комуністичної партії. Пізніше виявилося, що він був головою Комуністичної Партії в стейті Висканзин.

Конґресова правнича комісія підготовила бил, щоб Вікторові Кравченкові дозволити стати громадянином Америки. Кравченко попереднього дня виявив у комісії, що совєтські урядовці в Америці займаються шпигунством.

Перед Комітетом для Неамериканських Діянь виявили свідки, що на чолі юнії тютюневих робітників стоять комуністи і що то вони керують страйком в Норт Каролайні.

СТАСЕН ПРО ЗУДАР ДВОХ СВІТІВ.

Де Мойн, у стейті Айова, 23 липня. — Внаслідок роздвоєння світу на переговорах в Парижі прийде до найбільшої конкуренції світу з комуністичною системою Росії — таку думку виявив бувший губернатор Минесоти Гаролд Стассен у промові на Міжнароднім Зїзді Недільних Шкіл. Ця конкуренція не мусить довести до війни, одначе вона мусить довести до зудару між двома ідеологіями: з одного боку є ідеологія, яка визнає Бога, як батька людства і високо підносить вартість людини; з другого боку стоїть ідеологія, яка заперечує існування Бога, заперечує особисті права людини і стоїть на засаді, що світом має правити чоловік без висших духових засад і без милосердя. Ці противенства не можуть бути вирішені війною лише наукою про основні засади, якими має руководитись людство, твердив Стасен.

ФЕЙ ПОЧАВ ВІДБУВАТИ КАРУ ВЯЗНИЦІ.

Ню Йорк. — Джозеф С. Фей, бувший заступник предсідника юнії, приналежної до Американської Федерації Праці, зголосився до відсиджування кари 8½ літ у вязниці за те, що він вимусив $62,000 на членах юнії робітників під час кладення водопроводів з ріки Делевар до Ню Йорку. Крім того Фей робив зусилля дістати від підприємців $280,000 за обіцянку відкликати страйк. Справа тягнулася два й пів року від часу першого процесу, поки остаточно Найвищий Суд не потвердив присуду нижчих судів.

АВТОМОБІЛЕВА ЮНІЯ ХОЧЕ ВИПРОБУВАТИ НОВИЙ ЗАКОН СТРАЙКОМ.

Дітройт. — Сім тисяч членів автомобілевої юнії вийшли на страйк в Морей Корпорейшен оф Америка, щоб приневолити підприємців вичеркнути з контракту постанову про відповідальність юнії на випадок поломання контракту. Предсідник відділу Лойд Джовнс домагається такої постанови в контракті, яку додав Джан Луїс в контракті з шахтярами, а це що робітники підуть до роботи тоді, коли схочуть і зможуть. Страйк пояснюють як змагання випробувати силу нового робітничого закону перед судами.

МАРШАЛ ФІЛД КУПУЄ ДРУГИЙ ЩОДЕННИК У ШІКАҐУ.

Шікаґо. — Звісний торговельний магнат, Маршал Філд, веде переговори, щоб викупити контролюючу частину уділів видавництва щоденника „Шікаґо Таймс". Досі він є власником щоденника „Шікаґо Сан", а в Ню Йорку щоденника „P.M."

Українська Повстанська Армія в боротьбі

ВІДДІЛИ У.П.А. НА СЛОВАЧЧИНІ; ВОЄННИЙ СТАН В КРАЇНІ; ПРИХИЛЬНІСТЬ СЛОВАЦЬКОГО НАСЕЛЕННЯ; ЛИЦАРСЬКА ПОВЕДІНКА УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ.

(Спеціяльно для Свободи)

Братислава, Словаччина, 18. липня. (І. Кий). — Чеська армія від теякого часу ніяк не може дати собі ради з Українською Повстанською Армією. Словаки відмовилися від будьякої участи в поборюванні УПА. Українське військо не вважає себе теж в стані війни з чехами. Перебування відділів УПА на Словаччині проголошено тільки переходовим, щоб воякам дати можність відпочати та прийти до сил після лютої зими і затяжних боїв в останніх місяцях в Західній Україні та на Лемківщині. Тому формації УПА всіляко намагаються оминати боїв та непорозумінь і перестрілок з чеською залогою. Але у випадках, коли чехи — як це трапляється — під натиском Совєтського Союзу та під проводом совєтських офіцерів і комісарів змушують УПА до боротьби, вона від неї не відказується і це чехам на здоровя не виходить. Українське військо дуже добре маневрує, прекрасно вміє використати гірський терен і свою зброю та 6-річний боєвий досвід. Чехи самі це признають. Після кількох боїв, в яких чеські відділи зазнали поважних втрат, московсько-чеське командування рішило, виходило б, виждати догіднішої хвилини. Тимчасом на Мораві і під проводом совєтських офіцерів — бувших партизанів, вишколюються окремі відділи для боротьби в горах. Весняний комбінований совєтсько-польський наступ на УПА не дав досі бажаного результату і всі познаки вказують на те, що його підготовляється ще з більшою старанністю на осінь та зиму. Тепер положення в східній та північній Словаччині є таке, що часто в одному і тому самому місті, чи селі квартирують рівночасно і чеські і українські відділи. Головне чеське командування на цих теренах проголосило стан облоги, але тепер і чеські і українські вояки на місцях переважно вступають собі взаємно з дороги.

Всі симпатії і добрі бажання місцевого населення є по стороні українського війська. Словаки мають чималу радість, як командуваним совєтськими офіцерами окремим чеським відділам попадеться від УПА. Якби УПА прийняла в свої ряди інші народности, то її загони вмить поповнилися б словаками, яким імпонує карність, ввічливість та завзяття і відвага українських повстанців.

Словаччина під час останньої війни бачила на своїй землі різні війська: мадяри, німці, румуни, поляки і москалі. Всі поводились як завойовники і в більшості як варвари. Українські вояки УПА, не зважаючи на те, що повстанська війна має окремі тверді закони, поводяться як справжні лицарі, як рідні сини цеї землі. Тому й словаки їх як рідних приймають.

УПА відчуває дошкульні матеріяльні недостачі, головно брак однострoїв, білизни, лікарств і лікарів. Чеські військові комунікати часто подають, що „полонені українці були в жалюгідному стані, обдерті, зарослі, вихудожені". Досі в жодному комунікаті не було відмічено, що чехи роблять з полоненими вояками УПА, видають їх москалям, чи вбивають. З УПА звязують свої надії в багатьох випадках не тільки словаки, але й самі чехи.

УРЯД ПОЧНЕ ВИСИЛАТИ ДОПОМОГУ ДЛЯ ВІДБУДОВИ ЕВРОПИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Вашингтон, 23 липня. — Американський урядовий плян для постачання засобів для економічної відбудови Европи оформлюється. Посилки до Західної Европи почнуть відходити вже за шість місяців так, щоб Европа дістала допомогу на зиму, згідно з закроєним пляном Маршала. На початку підуть засоби до Західної Німеччини, щоб Америка могла покінчити підтримку Німеччини впродовж пяти літ.

ПРОБНЕ ПОЛЕ ДЛЯ АТОМОВОЇ БОМБИ БУДЕ НА ПАЦИФІКУ.

Вашингтон. — Атомова Комісія Злучених Держав повідомила конґрес, що вона підготовляє майдани на Пацифіку для випробування діянь атомової бомби. Хоч комісія не дала відповіди на різні запити в цій справі, є здогади, що мають бути постійні інсталяції на лад цих, які тепер побудовані в Лос Аламос, у стейті Ню Мексику. Комісія виявила теж, що Америка мусить вести перед у виробі атомової зброї, доки не буде встановлена контроля атомової сили Обєднаними Державами. Крім цього мусить комісія робити велитенські й фантастичні змагання, для поширення атомових можливостей, подібні до цих, якими доведено до виробу атомової бомби. Пороблено теж зусилля, щоб атомову енерґію використати для мирних цілей, як для шпиталів так і для промислової продукції.

ПЕРШИЙ ПОВОЄННИЙ ПОСОЛ ДО РУМУНІЇ.

Вашингтон. — Президент Труман іменував Рудолфа Е. Шонфелда першим повоєнним послом до Румунії. Шонфелд вступив до дипломатичної служби ще в 1916 р., отже має за собою доволі довгу практику.

Болгарія, Албанія і Югославія загрожують мирові

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В РАДІ БЕЗПЕКИ ОСТЕРІГАЄ СОВЄТСЬКИХ САТЕЛІТІВ, ЩОБ ЗАЛИШИЛИ ІНШИХ В СПОКОЮ.

Лейк Саксес, Н. Й., 2 липня. Події на Балкані були сьогодні причиною одного з найбільш бурхливих засідань Ради Безпеки О.Д. Американський представник Гершел В. Джансон заявив, що Албанія, Болгарія і Югославія загрожують міжнародному мирові та остерігав, що від евентуального вибуху війни на Балканах знову потерпить цілий світ. Говорячи про останні події на кордонах Греції, Джансон остерігав совєтських сателітів, щоби вони задержали порядок в своїх власних країнах та щоб залишили в спокою справи інших народів. Дебати відбувалися над американською пропозицією щодо створення пів-перманентної провірочної комісії, яка наглядала б над розвитком подій на Балканах. Прийшло теж до гострої виміни слів між представником Совєтського Союзу А. Ґромиком та представниками демократичних країн. До чергового словного зудару між совєтськими і демократичними представниками прийшло теж на засіданні комітету Ради Безпеки в справі нових членів, що розглядав подання Албанії, при чому большевик покористувався простацькими словами, що викликало обурення інших представників, головно британського.

ВИБУХ БОМБИ В ПОЛІЦІЙНІЙ СТАНИЦІ В СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ БЕРЛІНУ.

Берлін, 23. липня. Сьогодні рано в головній кватирі берлінської поліції реґулювання вуличного руху в совєтській частині міста вибухла великої сили бомба, що здемолювала приміщення та вбила 5 осіб, між ними шефа цеї поліції Вальтера Будде, та Фріца Еммеріха керівника персонального відділу. Про причини замаху кружляють різні здогади, що надають йому політичного характеру, натомість офіціяльно повідомлено, що вибух був припадком і не має нічого спільного ані зі замахом, ані з політикою.

ТЕРОРИСТИ ЗАТОПИЛИ БРИТАНСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

Єрусалим, 23 липня. Сьогодні в порті Гаіфа затопився британський транспортовий корабель, що був привіз назад до Палестини частину жидівських переселенців з острова Кипру, де їх приміщено за нелеґальний приїзд до Палестини. Корабель затопився від міни, що його терористи заложили на кораблі і яка вибухла вже тоді, як майже усі були вийшли з корабля. Випадків поранення не було.

МОСКВА ВІДКИНУЛА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛЯН КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ЯПОНІЇ

Лондон, 23 липня. — Московське радіо сьогодні повідомило, що Совєтський Союз відкинув пропозицію Злучених Держав Америки щодо мирової конференції 11 держав в справі Японії, яка мала б початися 19 серпня у Вашинґтоні. Своє становище Москва мотивує твердженням, що Злучені Держави, скликаючи відразу конференцію, поступили неправильно, бо не порадились раніше в цій справі з іншими великержавами, іменно зі Совєтським Союзом, Великою Британією та Китаєм. Совєти рівночасно пропонують, щоби проєкт мирового договору з Японією приготовила Рада міністрів закордонних справ чотирьох далеко-східних потуг (Америки, Британії, Совєтсько Союзу й Китаю) і вона теж визначила дату конференції. Рівночасно запропоновано, щоби представники згаданих великодержав у Вашинґтоні визначили „по можности якнайшвидшу дату" зустрічі Ради закордонних міністрів, яка з черги визначила б дату мирової конференції.

СТАНОВИЩЕ ВАШИНҐТОНУ.

Вашингтон, 23. липня. Секретар стейту ген. Маршал сьогодні на пресовій конференції заявив, що офіціяльно він ще не одержав совєтської ноти щодо мирової конференції в справі Японії і тому теж хвилево здержався від коментарів. Але з його відповідей виходить, що з московським відкиненням пропозиції Америка рахувалася ще перед висилкою запрошення. Справі надається величезної ваги, бо не є виключене, що конференція могла б відбутися навіть без участи Совєтів. З 11 запрошених країн на американську пропозицію вже відповіли позитивно Велика Британія, Голяндія, Австралія і Нова Залянія. Англія запропонувала тільки пізнішу дату, а Австралія інше місце. Совєтські застереження щодо неправильности скликання конференції ни видержують критики, бо Совєти покликуються на декларації, проголошені тоді, як Совєти не вільки не були у війні з Японією, але навпаки, були в союзі з нею, як американські вояки кровавились в боротьбі.

ПАРТИЗАНСЬКІ НАПАДИ НА ГРЕЦІЮ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Атени, 23 липня (АП). — Грецьке міністерство публичного ладу сьогодні повідомило про кілька нових нападів большевицьких партизанів на місцевості в північній Греції, здовж кордону з Болгарією і Югославією. Грецький уряд публікує тепер щораз нові документи, які свідчать про дику жорстокість большевиків у відношенні до мирного цивільного населення. Большевики безпощадно вбивають, палять і грабують все, що зустрінуть на своєму шляху, сіючи терор і грозу серед населення.

ФРАНЦІЯ І АРҐЕНТИНА ЗАКЛЮЧИЛИ ДОГОВІР.

Париж, 23 липня. — В приявності жінки арґентинського президента, сеньйори Еви Дуранте де Перон, тут сьогодні підписано пять-річний торговельний договір між Францією і Арґентиною. Арґентина признала Франції 148,380,000 долярів кредиту (частинно вже раніше) та доставлятиме їй сільсько-господарські продукти і сировці, а з Франції діставатиме автомашини, металеві й люксусові вироби, текстилі та хемікалії.

ФРАНЦІЯ ОДЕРЖАЛА АМЕРИКАНСЬКЕ ЗАПЕВНЕННЯ ЩОДО НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 23 липня. — Сьогодні тут опубліковано ноту секретаря стейту ген. Маршала до міністра закордонних справ Бідо, в якій Америка дає Франції запевнення, що без поради Франції не буде винесене жодне важливе рішення щодо збільшення рівня німецької індустрії.

СОВЄТИ "КУПУЮТЬ" АВСТРІЮ.

Відень, 23 липня. — Совєтські власті звернулись безпосередньо до австрійського канцлера Леополда Фіґля, пропонуючи Австрії доставу 150,000 тон німецького вугілля. На підставі теж інших фактів, головно публікацій в совєтській пресі, спостерігачі вважають, що Совєти змінюють свою тактику та обіцянками намагаються здобути Австрію для східного блоку.

ВІЙНА В ІНДОНЕЗІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Батавія, Джава, 24 липня (АП). — Голяндські війська на Джаві продовжують окупацію країни. Панцерні відділи загрожують безпосередньо столиці, захопивши раніше важливий порт Шерібон, цілком без спротиву індонезців. Індонезці, відступаючи, нищать комунікаційні получення та інші обєкти. Голяндський премієр Беел вчера заявив у парляменті, що тепер уже запізно на будьяке посередництво та арбітражне полагодження спору. Британський міністер закордонних справ Бевин заявився проти видвигнення справи Індонезії в Раді Безпеки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК ДОВГО УКРАЇНА В НЕВОЛІ — БОРОНІМ ЇЇ!

Потреба оборони поневоленого українського народу ввійшла вже в кість і кров американських українців і як така вже належить до їх традиційних обовязків. Щодо цього немає найменшого сумніву, коли іде про стару генерацію, а є надія, що те саме буде продовжуватись, коли і „старих" не стане, якщо український нарід в Европі буде далі під тоталітарними диктатурами і в неволі. Цей „обовязок" перемінився у нас у великий осяг, бо біля нього вдалось згуртувати все, що є ідейне, благородне й гуманне та спосібне постояти за високі ідеали.

Вже те одно, що можна згуртувати біля якоїсь благородної цілі великий гурт людей, є позитивним явищем у кожнім громадянстві. Та жертвувати й працювати громадянству десятками літ для високих ідеалів свободи, допомагаючи визвольним змаганням такого свободолюбного, а так тяжко поневоленого народу, як є ним український нарід, це щось важливіше, бо тут іде про такий великий нарід і таку землю, без визволення яких нема надії на мир у світі, а теж і надії на перемогу демократії над тоталітаризмом. Америка, в якій живемо, відчуває нині загрозу з боку цього самого ворога, що давить Україну, як і з боку цеї самої ідеології, що її вважає український нарід ворогом людства, поступу і свободи. Як так, то наша праця в справі допомоги визволенню українського народу з лабет большевизму й кремлівської диктатури, набирає в таких обставинах особливої ваги, бо вона є теж працею для добра Америки та її забезпеки.

Звідси України не визволимо, бо визволення України, як було в минулому, так і буде в будуччині ділом самого українського народу на його землі. Ми, американські українці, не є теж представниками України, ні теж тими, що хотіли б казати українському народові, що й як треба йому робити. Тому наше завдання скромне: Вірно передавати вікові мрії українського народу, виявлені його віковою боротьбою за ідеали свободи й незалежности, а теж його демократичного духа, виявленого в творах його поетів, письменників, мистців. Рівночасно приходиться нам раз-у-раз піднімати голос протесту проти щораз нових злочинів, доконуваних окупантами над Україною й українським народом. Таке ми робили, це робимо й тепер. Звідси, наприклад, і цей найновіший меморіял Українського Конгресового Комітету, про який була вчера згадка, а який внесено до Ради Забезпеки Обєднаних Держав в справі сучасних подій в Україні, зокрема в справі цього, що є звязане з боротьбою Української Повстанської Армії з червоним тоталітарним фашизмом та намаганням Совєтів враз з їхніми сателітами, Польщею і Чехословаччиною, винищувати безпощадно весь український нарід.

З цеї нагоди ще раз підкреслимо, щоб не слухати діявольських підшептів, що наша акція нічо не варта, що на неї ніхто не звертає ніякої уваги, що вона українському народові в нічому не помагає. Як довго в світі такі слова як „свобода" і „демократія" мають ще якусь вартість, так довго не пропаде ніяка акція, що є за ці ідеали людства.

Наш „огірковий сезон"

В Старому Краю вакаційні місяці звикли були називати „огірковим сезоном" і він позначувався загальним застоєм в громадській роботі, на яку літні місяці справді не дуже підходять. Бо тоді, як фармерські городи вкриваються зеленими огірками, як сонце пражить, що малощо духа з „пана природи" не випражить, як море манить своїм холодом а ліси своєю тінню, тоді люди користають з усіх благ і краси природи і шукають серед неї відпочинку по цілорічних трудах та забуття щоденних турбот. Пусткою світять тоді залі нарад та імпрезові галі, опорожнюються частинно й самі оселі, натомість кишать людським муравлищем морські пляжі і курорти, безперервним ланцюгом тягнуться битими і бічними шляхами автомашини. „Огірковий сезон" має свої права і не має потреби їх йому заперечувати. А проте, у важких післявоєнних обставинах і рямки „огіркового сезону" мусять бути чітко визначені, щоб опісля не треба було знову напружувати всіх сил на здобуття того, що за „огірковий сезон" втрачено, якщо це опісля ще взагалі можна „надробити". Це відноситься однаково, як до особистого, так і громадського життя. Нас, очевидно, інтересує це останнє.

Першусього, „огірковий сезон" в нашому громадському житті від деякого часу триває теж тоді, як на землі не тільки огірка, але й травички не побачити. А як настане вже справжній огірковий сезон, тоді в нашому громадському житті є мертвий сон. Якби не газетні оголошення пікніків, то, наприклад, наші брати по той бік океану могли б собі подумати, що у нас вже справді тільки ще погребні підприємства залишились, поховавши гідно і дешево вже нас усіх. Бо сезон сезоном, а життя життям. Воно має свої потреби без огляду на сезони, головно як іде про громадське життя і на „огірковий сезон" є тільки тоді право, як виконано всі залеглі і біжучі справи та зроблено відповідну підготовку до тих, що наступають. Під цим кутом хочеться розглянути і наш громадський „огірковий сезон' в цьому році.

Крім річних нарад наших центральних запомогових Союзів та деякої кількости більше, чи менше льокальних імпрез, в цьому році було дуже мало проявів загальногромадського характеру. Їх можна б порахувати на пальцях. Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомового Комітету в лютому, Допомогова імпреза з Шикаго з участю артиста Івана Годяка та інших, опісля Зїзд Молоді в Ню Йорку, ну і — аж моторошно робиться. Шукаємо за дописами і крім Шевченківських та інших національних імпрез, подибуємо ще деяку кількість родинних і громадських ювілеїв з назагал бідною програмою і це все. Шукаємо за повідомленнями про роботу наших центральних Комітетів, Конгресового і Допомогового і теж насуваються дуже серіозні сумніви, чи ми заслужили на „огірковий сезон'', чи виконали наш обовязок.

Зачнімо від початку. Головним завданням американсько-української громадськости є наша збірна участь в американському громадському житті та збагачування його нашими питоменностями з одного боку, а допомога Україні, українській справі та українському народові з другого. Під одним і під другим оглядом ми зробили відносно мало, рішучо замало, далеко менше, як могли б і повинні зробити. Приглянься тільки цій другій ділянці нашого громадського життя, нашим обовязкам допомогти українській справі: ніхто з нас не зможе пролежати спокійно на сонці свою частину „огіркового сезону". Триста тисяч українських скитальників в Европі дожидають нашої допомоги, а ми нашими складками за ввесь час ще не досягнули навіть триста тисяч, отже навіть по одному доляру на одного скитальника ще не зложили. На Загальному Зібранні Доп. Комітету всі делегати рішили повести кампанію за збіркою бодай двісті тисяч в цьому році. А скільки вже зложено? Пів року вже проходить, а чи ми зложили не двісті, але чи бодай сто тисяч. І що робиться, що планується, щоб цю суму зібрати?

З України надходять щораз грізніші і щораз більше розпачливі вістки. Три держави заключили договір на знищення українського визвольного руху. Український нарід стоїть в затяжній боротьбі проти гнобителя, що безпощадно і жорстоко його винищує. Дещо зроблено, щоб бодай запротестувати перед світом проти того варварства і терору, що його довершує червоний фашизм в окупованій ним Україні, але цього замало. Не збільшились теж наші жертви бодай на допомогу тим нашим братам, які вирвались з цего пекла та яким ми можемо допомогти.

Без сумніву дещо зроблено, але цим дещо ми далеко не виконали нашого обовязку і нашої повинности. Це в однаковій мірі відноситься до нас всіх, до центральних і місцевих організацій і до кожного громадянина зокрема. Загальний брак зацікавлення громадськими справами, брак відповідної ініціятиви і загальна оспалість характеризують наше громадське життя в останніх часах.

Тому, хай і „огірковий сезон", але нам доконче треба усвідомити собі це, про це памятати і заздалегідь шукати способів і засобів, щоб цему зарадити. Ще місяць-два і почнуться цьогорічні жнива нашої громадської роботи. Листопадові свята, осінні імпрези взагалі мусять бути завчасу підготовані, якщо не бажаємо, щоби вони були тільки рік-річним шаблоновим повторенням, але щоби мали справді повний моральний і матеріяльний успіх. Між нами в багатьох громадах вже є наша „свіжа кров'' з Европи і їхнім обовязком є теж виявити свою відданість українській справі не тільки на словах, але й наділі, головно активною допомогою в організації і підготовці імпрез, як теж участю в них. Центральні Комітети і організації повинні теж завчасу розробити пляни своєї роботи і познайомити з ними широкий загал. На осінь заповіджено цілий ряд важливих міжнародних зібрань, м. і. сесію Генеральної Асамблеї О.Д. Це повинні мати на увазі наші центральні Комітети та завчасу підготовити відповідні виступи в обороні чи то української справи взагалі, чи поодиноких її ділянок, як напр. українських скитальників.

Це тільки для пригадки, щоб наш „огірковий сезон" не тривав від 1-го січня та до 31-го грудня.

Недоцінювання американської сили

Очі світу звернені тепер на Вашингтон і на це, що там діють і говорять. Тому, що на підставі американської конституції конгрес, а зокрема сенат, є складовою частиною американського правління, заграниця звертає увагу як на цілий конгрес так і на його комісії. У комісіях підготовляють нові закони й резолюції і в них промовляють теж знавці й свідки, які не є членами конгресу. Коли такими свідками є визначні урядовці або військовики, тоді їх слова мають більше значення ніж зізнання пересічних громадян.

Недавно складали свідоцтво в конгресових комісіях такі знані одиниці, як ген. Двайт Айзенгавер, бувший член Найвищого Суду Овен Робертс і численні провідники армії та маринарки. Щоб переконати конгрес і населення Америки про потребу загального військового вишколу в Америці, вони виказували слабі сторони американської збройної сили, а з скромності, або може на те, щоб спонукати конгрес до приспішення законопроекту про загальний вишкіл, вони доводили, що Америка не дорівнує іншим великим потугам щодо военної сили. Їх свідоцтва оприлюднено не лише в Америці, так би мовити для „домашнього вжитку", але теж і заграницею.

Саме закордоном вони викликали протилежне враження ніж свідки мали на цілі. Там вороги Америки в своїм інтересі перебільшили ці свідоцтва для виказання, що Америка це, мовляв, слаба держава і тому вона не може захистити нікого. А приятелі справді настрашилися й захиталися в своїх надіях на поміч Америки, коли б так прийшло до збройної розправи між Росією й Західним світом. Отже скромність Америки в цьому випадку не лише не осягнула бажаних наслідків у себе вдома, але ще пошкодила їй закордоном.

На це звертає увагу в „Ню Йорк Таймсі" військовий критик Гансом В. Балдвин і виказує потребу направити це враження не лише зясуванням дійсного стану американської збройної сили, але й виказанням спроможности Америки на випадок потреби. Аргумент зовсім підходячий для пересічного громадянина й тому добре звернути увагу на факти, які Балдвин наводить на посилення свого аргументу.

Він признає, що Америка має свої недомагання в зброєнні і їх виказує. З другого боку він доказує, що Злучені Держави є першорядною світовою потугою. Коли взяти під увагу американський промисл і інші складові елементи новітньої военної сили, то Америка є першою потугою, вищою ніж Росія.

Военна сила Злучених Держав обіймає в першу чергу армію. Правда, ця армія чисельно менша від російської, та за те вона ліпше узброєна. Совєти майже не мають фльоти, а американська фльота є більша ніж усі военні фльоти цілого світу зібрані разом. Наша повітряна сила є менша числом літаків, готових до акції, та за те справніша і вища щодо якости від російської. Крім цього Америка має атомову бомбу і має спроможність користуватися морськими шляхами у безмежних просторах. Що більше, Америка має силу спинити Росію у виїзді на море, коли б зайшла на це потреба. Коли взяти під увагу, що Америка все таки має 1,500,000 людей під зброєю, а до того буджет для оборони нації у висоті 10 більйонів долярів, то це вказує, що вона не є слабшою від ніякої іншої держави на землі.

Та це не значить, щоб Америка не мала своїх недостач, пригадує військовий знавець. Лише, що в американців буває нераз таке, що важні справи кладеться на друге місце, а менше важні видвигається на перше, і то коштом важніших справ. Саме такій нашій слабості треба швидко зарадити. Треба мати свою оборонну систему і тоді треба памятати, які справи стоять на першому місці, а які на дальшому пляні. Коли не буде складена така система, то серед непередбачених відносин справді може показатися наша слабість, бо серед замішання не зможемо знати, що має бути першим, а що другим чи третім обовязком.

Приклади на те такі: Повітряну службу вважається тепер за першу оборонну силу, а все таки у нас замало операційних літаків. Отже на цю недостачу треба звернути увагу і призначити більше фондів на повітряну флоту. Подібно стоїть справа з нашою промисловою мобілізацією. В засаді доволі часто згадується про значення промислових установ на випадок війни, а в практиці замало підготовляємо використання промислу для оборони.

Ще треба докладніше обговорити американську скромність. Ми не любимо величатися нашими осягами ні нашою силою в тому переконні, що самохвальба сорочки не дасть. Одначе для вжитку заграниці треба вміти заховати поставу, яка вказувала б на нашу мілітарну силу. Таке становище потрібне під теперішню пору, коли йде війна нервів. Коли на світі шаліє боротьба за ідеології, то на перший погляд така боротьба не опирається на зброї, а на психічних настроях. Одначе в практиці виходить, що слабі люди, держави й народи не підуть за правдою, коли вона слаба, а за неправдою, коли вона оперта на силі. Отже цей психічний чинник треба мати в теперішнім світі на увазі.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

81)

— Та ж історія пише, що турки Україну воювали, ясир забирали! — не годився Скорохід.

— Так, воювали, брали ясир! Тільки, от, маленька дрібниця, історикам переочена! Не з Україною турки воювали, а з Ляхістаном-Польщею, з Московією, чи Московстаном. Політично і легально Україна тоді належала до Польщі, чи Московщини. Чи ж міг розбиратися у ті часи у складних політичних питаннях турецький вояк, чи старшина? Туреччина входила в союз з кращими нашими гетьманами від Хмельницького до Орлика. І дотримувала зобовязань. Задумам тих гетьманів шкодили давніші й новіші побожні безвірники, слуги Москви й Варшави, бож турки — вороги Хреста. Але на союз Дорошенка з турками спонукав ніхто інший, як митрополит київський, Нелюбович-Тукельський, патріот - державник, Хмельницького — митрополит Кость, Виговського — митрополит Балабан. Інакентій Галетовський, духовний діяч, ставив у писаннях бісурменів-турків вище одновірних москвинів, чи християн-поляків. А ясир, Турки ясиру з України ніколи не брали. Брали татарські степові ватаги, що нікого не слухали, брали московські і польські гайдуки. І перепродували християнські душі християнським купцям, а християни-купці — невірним туркам. І надто добре на тому заробляли. Отже, раз християнин продає одновірця бісурменам, чому ж той невіра-турок не міг їх купувати? А зрештою, і в Московщині і в Польщі тоді панувало чорне рабство, таке чорне, що іншому турецька неволя раєм показалася...

Скорохід знов йому перервав проханням:

— Скажіть свою думку про війну?

— Що ж я можу про війну сказати? Я занадто молодий, з военщиною не обізнаний. Маю стільки спільности, що походжу по матері й батькові з військових родин з прадіда. Скажу, що до війни світ пре всею силою пари. Пруть до війни не народи, а люди. Молода я людина, недосвідчена, політикою не займаюся. Та певний, що світова війна неминуча, може ближча від нас, чим ми могли б думати. Пічнуться льокальні війни, для випробування нових технічних засобі, зброї. Випробують — тоді зброїтимуться всею силою пари. Довго не протягне, бо ж і держави можуть завалитися під тягарем власної зброї. Є спосіб до війни недопустити. Заставити кожну державу виплатити всі зобовязання з попередних воєн... Тільки хто їх до того примусить?

— Народи пічнуть революцію! — висловив надію Воютинський.

— Ніколи! Маса у світі некритична. Не забудьте, що в кожній державі велике число населення на війнах обосновує свій добробут. Капітал воює мільйонами, а біднота батольйонами. Населення кожної держави платить податки, дає молодь для оборони краю. У війнах та молодь нелічиться, нищиться, натворюється мільйони сиріт. Виплачують їм опісля платні, знов же стягненими з них самих і їх батьків податками. І так, — одно за друге чепляється, — в кулко, Мацею, — як поляки кажуть. Тай ще одна причина: кожному народові відповідні чинники впоюють, що він одинокий, вибранець Божий, носій культури й цивілізації. У одних державах менше, у других більше. Росіяни, наприклад, кажуть — наша матушка Росія — всему свету голова! Всі святі десь там у небі говорять по російськи. Отже — зрозуміло... Хто проти нас — треба нищити, запанувати над світом.

— Може й ваша правда! — казали робітники. Розійшлися, як дівчата вже дрімали. Такі розмови їх не надто цікавили, слухали більше з чемности, ну й не гнатимуть же людей зо своєї кімнати. Не передчували, що й вони, зо своїми чоловіками, будуть у майбутньому у числі найближчих помічників молодих господарів, помагатимуть задуми молодого подружжа облекшити долю власного народу — успішніше реалізувати... Як би людина знала свою будучність!...

Жнива.

На рано, трохи перед сьомою, снідали всі робітники разом. Пригнався господар. Пригадавши вчорашне, Залужна питала, чи не побудити молодят. Батько не погодився — нехай висипляються!

Але не поспіли скінчити снідання — зявилися сплюхи. Випили по горняткові каси — й вже лагодилися до роботи. Дочка помагати Залужній та дівчатам, зять намігся йти з робітниками в поле. Тесть приніс йому сині брезентові штани, легкі без обцасів черевики, шкіряні рукавиці, соломяний бриль з кульками від мух. Порадив скинути білу сорочку й краватку, а убрати батьківську сіру блузку.

Залужна сплеснула руками його побачивши:

— Ростиславе! Таж вас тепер і рідна мати не впізнала б!

(Дальше буде).

Д. Кирильчук

Советська демократія—чи советська тиранія?

4)

Запорукою демократії є, на думку професора правничого факультету в Бордо, Маріс Дюверже, політичні партії. Він пише: „Без того, щоб запускатися в неминучі дебати, що їх створює всяка спроба окреслити дещо точніше демократію, можна сказати, що вона представляє собою уряд, в якому ті, що правлять були вибрані народом і діють згідно з публичною опініею. Із цього випливає недвозначно, що ніяка демократія не може існувати без політичних партій. Вибір народом тих, що правлять, ставить передумову, щоб народ знав кандидатів, їх програму, а особливо їх дійсні наміри. Без партій це знання було б ледви можливим. Тоді будьхто ставив би свою кандидатуру до вибору, ім'я якого й вигляд може знається, але про якого не знається, як він буде виконувати ту власть, якої він жадає. Якщо не має ніяких партій, тоді не має ніякої публічної опінії, але тільки безліч індивідуальних — собі противорічних, поверхово перейнятих, змінливих, несталих — опіній. Тільки партії є в стані згустити, сконденсувати цю безліч опіній в певні могутні основні тенденції, які одинокі можуть вказувати тим, що правлять на народню волю і піддержувати їх або обмежувати". В цьому ніщо не може замінити партій. Тому часто повторюване гасло: „Ніякої демократії без партій" можна прийняти за правдиве. „Із цього можна витягнути висновок, що структура всякої демократії залежить від структури партій". „Це веде дальше до висновку, що існують два роди демократії: демократія з двопартійною ситемо (англосаський рід) і демократія з більше-партійною системою (французький або континентальний рід).

Переходячи до т. зв. однопартійної системи, Дюверже пише: „Багато більше важить без сумніву та небезпека, яку ми назвали „небезпекою однопартійної системи". Цей дегенераційний прояв партійного режиму є найбільш розповсюдженою модерною політичною хворобою". „Основною ознакою однопартійної системи є, що лежить як на долоні — всеправність одної партії при виключенні всіх прочих партій. Вона має монополь політичного заступництва; побіч неї не може повстати в країні ніяка інша партія. Друга характеристична риса лежить у тому, що ця одинока партія є урядовою. Вона творить один із органів держави, який часто намагається знищити інші органи, так як рак у людському тілі. Крім того цей рід „державної партії" замикається ззовні". Не кожний може вступити в партію. Крім малих вийомків, треба передше перейти школу „партійної молоді", а до того часто там відбуваються ріжні „чистки". „Отже партія творить свого роду касту, орден, лицарство, де скупчуються найбільш запальчиві й найвірніші оборонці існуючого політичного режиму".

Однопартійна система знає ріжні роди, особливо фашистівську й комуністичну. В теорії доктрина комунізму виглядає так: Політична демократія, так як її розуміло і здійсняло XIX століття, не вистачає. Це більше декляративне, як дійсна демократія. Вона допускає поневолення слабшого сильнішим, а особливо панування господарських сил, капіталу; вона нехтує матеріяльними передумовинами, які в першу чергу дають можливість одиницям користуватися свободою. Тому є конечним доповнити політичну демократію соціяльною демократією, основні цілі якої є такі: 1) Всім людям гарантувати такі матеріяльні засоби, які конечно потрібні, щоб можна користуватися свободою; 2) Всім людям дати приблизно ті самі вихідні шанси, при чому всяке господарське поневолення, яке робило б ілюзоричним надання політичної свободи, буде знесене „Ціль, до якої хоче йти комунізм" — пише проф. Дюверже — „це здійснення тотальної політичної і соціяльної демократії. Але він уважає конечною переходовий період, підчас якого він не допускає або здушує політичну демократію, щоб передше здійснити соціяльну демократію. В цьому комунізм бачить завдання „диктатури пролетаріяту". Згідно з цією доктриною, спротив кляси посідачів проти здійснення соціяльної демократії є такий великий, що він не може бути переможений методами політичної демократії. Тому політична демократія може аж тоді знову повстати, коли будуть зліквідовані кляси посідачів і коли буде переведена в життя соціяльна демократія. Советська конституція з 1936 р., є в цьому змислі кроком вперед у відношенні до конституції з 1923 р., в змислі політичної демократії. Однопартійна система відповідає диктаторському переходовому періодові, про який ми говорили вище. Отже це є для комуністів засіб, щоб через соціяльну демократію дійти до тотальної демократії".

До цих ствердժень про комунізм і соціяльну демократію, редакція журналу „Документи", ч. 3, рік 1947, в якій надрукована стаття Дюверже, вставляє таку замітку: „Було б доцільним і природним тут і на інших місцях статті зупинитися над питанням, чи справді комунізм може або принаймні має за свою мету здійснити правдиву т. зв. згідну з істотою, правом і завданням людини (індивідуума) і суспільности „соціяльну демократію", чи то „тотальну демократію". Якщо так не є, — а воно дійсно так не є! — то в такому разі тяжко говорити тут про „визволення людини". І тоді не може й „диктатура пролетаріяту" чи „диктатура партії" — цілком без огляду на те, чи можна вигнати чорта за помічю Велцесеува — бути тільки „переходовим періодом", але вона останеться тривалим, сталим станом, а „тотальна демократія", політична і соціяльна, „формальна" — „реальна" демократія не зможе бути цілком певно ані шляхом, ані вислідом комунізму, його партії, чи його ситеми".

Отже в цьому якраз суть справи, що комунізм ані не може, ані не має за ціль здійснити дійсну, соціяльну й політичну демократію. Комунізм став чисто політичним рухом і переслідує виключно політичні цілі — поневолення людини й цілих народів та опанування, за поміччю облудної комуністичної ідеї, цілого світу. За комуністичною ідеєю криється чистої води московський імперіялізм. Для цього большевицькі провідники в Москві послуговуються всякими викрутами й проголошують уські гарні пропагандивні кличі, щоб скрити за ними дійсні свої наміри. Найтяжче оправдати зраду марксизму, від якого відійшли большевики так з тієї причини, що розвиток світових подій не пішов тим шляхом, який пророкував Маркс, як і тому, що московські большевики поставили собі іншу мету від тієї, яку хотів бачити Маркс. Щоб оправдати зраду марксизму, большевицька пропаганда на всякі лади користується словами Леніна, який сказав: „Ми не дивимося взагалі на марксівську теорію як на щось заокруглене і ненарушене". Теорію Маркса треба дальше розвивати, щоб не остатися поза життя. „Ми є тієї думки, що російські соціялісти конечно мусять дати цілком самостійне опрацювання марксівській теорії, бо ця теорія творить тільки загальні провідні засади, які в поодиноких випадках мають інакше пристосовуватися в Англії, як у Франції, інакше у Франції, як у Німеччині, інакше в Німеччині, як у Росії" (Ленін, Повні Твори, том III, ст 492, рос. вид.). Отже, щоб „не остатися поза життям", большевики розвивають цю теорію так, як їм потрібно для їх політичних цілей.

(Дальше буде).

На тернових дорогах советських...

Буває, що книжка потрапить до самих глибин схвилювати вашу душу. Ви забудете за ввесь світ і житимете тільки тим, що Ваші очі пробігатимуть зібране в дрібних надрукованих рядках. Ви радітимете описаними в книжці радощами і сумуватимете представленими там смутками. Від книжки ви не можете відірватись, вона полонить вас всеціло. Тоді кажемо, що книжка написана „кровю серця".

До таких книжок належить теж „На тернових дорогах советських..." Написав її **Петро Хорол.** „Народився я на Полтавщині 1906 року, сьомою дитиною в родині хлібороба" — говорить про себе автор. А на тернистих дорогах советських ви бачите теж його, обідраного і голодного „щасливого советського громадянина". Цими терновими дорогами, залитими кров'ю і вкритими трупом, благородним українським трупом, автор ішов і сам заливався кров'ю ввесь час, аж під час другої світової війни доля допомогла видістатись з того страшного пекла. Сьогодні він на скитанні в Европі, без батьківщини, але вільний.

В передмові до книжки автор пише: „Я записав частину свого життя. Воно не є якесь особливе, а лише типове для мільйонів підсоветських людей. Наводжу невелику частину фактів — лише тих, що проходили перед моїми очима, або я сам був їх невільним учасником...

„Я знаю ціну, що можу заплатити. Моєї видачі будуть домагатись. Моя дружина з малою дитиною залишилась там. Важка рука новоявлених „демократів" ніколи не знала жалю, навіть до дітей...

„Я не маю що втрачати. Режим, що тепер панує на моїй батьківщині, забрав усе, що можна забрати у людини: спокій, молодість, здоровя, волю... „Хочу, щоби довідались про справжню ціну зрубаного на півночі дерева, хліба, вирваного для закордону з ротів голодних мільйонів...

Чому мій нарід поставлений перед трагедію, якої не знає світ?

Чому дійсність моєї землі у двадцятому сторіччі сумніша від найчорнішої фантазії?

Це культура?

Говорять про мир, про ліквідацію почуття страху і злиднів, але чому і досі так мало людей, що мали б мужність голосно сказати світові про центр світової лихоманки?

Здається інколи, що світ говорить, щоб сказане забути і має розум, щоб не розуміти найпростішого"...

Свою працю, „На тернових дорогах советських", автор присвячує „тому, хто сказав світові правду — Вилйемові Булітові".

„На тернових доргах советських" вже вкоротці почнеться друкувати у фейлетонах „Свободи".

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПІТСБУРГ, ПА.

З Союзового ювилею на народні потреби.

Заходами 26 відділів Українського Народного Союзу з околиці Пітсбурга відбувся в 1944 році Союзовий Ювилей, в память 50-літнього існування У. Н. Союзу. З цеї імпрези було доходу в сумі $610.13. Ці гроші призначено тоді на прийняття українських хлопців-ветеранів, як вернуть з війни. Ветерани, прибувши на збори Комітету, ухвалили вислати ці гроші по половині на працю Українського Конгресовго Комітету і на допомогу українським скитальцям. Висилаючи чеки до згаданих центральних Комітетів, щиро дякуємо патріотичним та жертвенним Американсько-Українським Ветеранам.

За Комітет: **Павло Панчак**, скарбник, **Марія Малевич.**

ЧЕСТЕР, ПА.

Двадцята Річниця Другого Відділу СУА.

Другий відділ СУА в Честер, відсвяткував в неділю, 16. червня двадцятьліття свого існування. Свято випало величаво, бо місцеве жіноцтво обдумало програму до подробиць, а теж і завдяки добросусідському відношенню відділів та Головної і Окружної Управи, що прибули з Филаделфії громадно.

По Малебні за здоровля живих і Панахиді за упокій померших члениць в українській правосл. церкві Преч. Діви Марії, відкрила цьогорічна предсідателька, пані Ю. Лебіщак, у салі Народнього Дому, свято й концертову його часть щирим привітом та коротким очерком досягнень відділу за минулих 20 років. При кінці її бесіди явилась на сцені пані Олена Лотоцька, довголітна голова СУА. В знак пошани й признання їй за ревність в стараннях для розвитку СУА уквітчали її пані Лекуш і Лебіщак, перша й теперішня предсідниця відділу, чудовим нагрудним букетом-корсажем, та просили її прийняти почесне головування в час перебігу свята. Пані Лотоцька подякувала за честь а хор самих членок відділу, уложений у три ряди в округ, заінтонував вступний вірш гимну СУА, який вислухала авдиторія, повставши з місць.

Під орудою о. П. Галицького слідували відтак точки концерту; хори: міш. ім. Лисенка, мужеський, а на закінчення знова жіночий. Виступи хорові переплітувано солями пані Значко й декламаціями пань: Таршавська, Передак і Бартіш. Всі точки концерту, як хорові, так соля і декламації поглибили настрій свята поза межі звичайних громадських підприємств, головно виконанням та підбором змісту, як пісень так і деклямацій, відповідно до поваги дня. Щирі й гучні оплески публики були знаком нагороди за враження.

Бенкет розпочато молитвою і благословення страв місцевим парохом.

Перша промовила пані Лакуш, предсідниця Ювилейного Комітету. Вона згадала пробігом організоване життя Честерського відділу за час його існування, а опісля запросила паню Е. Хомин на господиню свята. Пані Хомин, яка, мимоходом кажучи, вивязувалася знаменито з трудного завдання господині дня, покликала до слова членкиню П. Рубаш, одну із піонірок. У своїх „Споминах про заснування Другого Відділу СУА" звернула бесідниця увагу на трудноші, з якими стрінулися заходи заснування відділу та заслуги незабутньої в історії відділу, бл. п. пані Бобяк, першої місцевої організаторки.

Дальше слідував звіт за 20-літний період існування відділу, поданий секретаркою панею Гливяк. Високий підсумок приходів приписала секретарка невсипущій працьовитості членкинь. Львину часть приходів передавано на різні добрі цілі. По війні вислано по день ювилею 87 індивідуальних пачок на скитальщину, дві гуртові, великі, по розпорядженню централі для материй і немовлят.

В дальшому пробігу виявів думок з нагоди свята, говорили відпоручники від місцевих і позамісцевих організацій.

Кількома щирими словами висловила признання жіноцтву молоденька наша лікарка, д-р М. Гансікер, дочка діяльної місцевої родини п-ства Таршавських.

Добродійка Г. Галицька зосередила свою бесіду на важності наших жіночих організацій у напрямі співділання і українського творчого духа у співтворенню новітних форм життя Америки.

О. П. Галицький ужив образ ножиць для ілюстрації ваги організованого жіноцтва в осягненню цілей життя. Мужеський світ, це одне вістря ножиць, сам не вистачальний для опанування проблем життя; жіночий світ, це друга складова частина ножиць. Злука їх дає людству силу поборювати трудноші на дорозі до призначення: Царства Божого.

Головний святочний реферат-доклад: „Роля СУА у громадському життю Українців в Америці", виголосила голова Центральної Управи, пані Олена Лотоцька. Говорила з природною їй мабуть вдачою: переживати думки бесіди!

Спогади тяжких переживань перших початків організації відділів СУА, це тернові вінці, що аж згодом, по тяжких зусиллях, перемінились у рясний, квітучий букет троянд і рож: відділів, порозкиданих по цілій Америці.

Зазначила, що СУА має дати приют ідеї Краевого Союзу Українок на час наїзду на наші землі крівавих орд модерного Джінгісхана. Закінчила висловом щирого признання 2-му Відділові за завзятість і витривалість та пригадала, що теперішні часи вимагають від всего жіноцтва обниження місцевих цілей на користь вищих, всенародних. Буря оплесків нагородила передачу глибоко відчутих думок.

Кінцеве слово мала пані П. Пецюх. Від імени Відділу подякувала всім учасникам в святі, гостям і відпоручникам організацій та членкиням.

Молитвою подяки Всевишньому і відспіванням народнього гимну закінчено свято.

З нагоди Свята-Річниці зложили жертви на цілі 2-го Відділу, а на цілі Укр. Зап. Комітету у Филаделфії зібрано $66.75 яку то суму й вислано до Комітету.

За Управу 2-го Відділу:
А. Гливяк, секр.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

25. липня 1907.

ІМІГРАЦІЯ З ГАЛИЧИНИ.

Поселенчий рух, який спричиняє для рідного краю великі втрати, звернений тепер головно до Канади. Зарібкова еміграція ділиться на европейську і заморську. Заморська звернена в першу чергу до Злучених Держав. Така еміграція досягнула в р. 1905 цифри 80,000 осіб, з того 60,000 поляків, 10,000 українців і 10,000 жидів. Европейська еміграція звернена до Німеччини, Данії, Швеції й Швайцарії. Це сезонова еміграція, яка триває 9 місяців. До Німеччини йде з Галичини річно 120,000 людей.

ДЕПУТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ КАНАДИ.

Дня 9. липня секретар міністерства внутрішних справ провінції Манітоби, в Канаді, д-р МекКінніс, прийняв депутацію українських учителів. Депутація предложила такі резолюції: Іменування українських організаторів для українських колоній в провінції Манітобі на місце поляків, котрі впхалися туди під маскою українства; продовження існування українсько-англійського семинаря у Виніпегу, де побирають науку кандидати на українських народних учителів у Канаді; видання українсько-англійських підручників для народних шкіл на зразок німецьких і французьких; переведення Шкільного Акту на українську мову. Депутацію прийняли дуже ввічливо і обіцяли, що всі жадання будуть сповнені.

ПОМЕР ДМИТРО ОСТАПЧУК.

Дмитро Остапчук, посол на Краєвий Сойм Галичини, помер цими днями. Небіжчик був членом Української Національно-Демократичної Партії і одним з найвизначніших наших селян. Відзначався чесним характером і поступовими поглядами. Послом до Сойму був 12 років. Його син Яцко є послом до австрійського парляменту з рамени Української Соціял-Демократичної Партії.

ПОЇХАВ РОЗВІДАТИ СПРАВИ В КИТАЮ ТА КОРЕЇ.—Недобрі вісті доходять із Далекого Сходу, головно з Кіореї. Там теж нема згоди через опір Советів та советське диктаторське поведення. Щоб провірити ці справи поручив президент Труман ген. А. С. Ведемейорові (зправа), що прощається перед відїздом з дружиною, що її бачимо в середині. Дружньо стискають собі руки генерал і китайський амбасадор д-р В. К. Велингтон Ку.

Українсько-Канадійська Місія в Італії

„Батьківщина", таборовий часопис в Ріміні, Італія, з 13 квітня, 1947, пише таке:

В четвер, дня 3. 4. 47., прибув до табору в товаристві дружини, комбатанта останньої війни, та касієра УЦБД в Лондоні, і панни Храпливої, — довго очікуваний гість, п. сотник Панчук. Сот. Панчук — це один з нечисленних українців, яким, завдяки непересічним організаційним здібностям та відданості українській громадській справі, українське громадянство по цей бік залізної курнити доручило керування його долею й поставило репрезентувати його перед чужинцями. До заслуг сот. Панчука треба зачислити зорганізування Союзу Українців Канадійських Вояків та заснування й очолювання Українського Центрального Допомогового Бюра в Лондоні.

Прибуття сот. Панчука до нашого табору попередили його наради в Римі та офіційні візити в британських командах в Річчіоне та Мірамаре.

В слідуючих днях перебування в таборі гості відвідали всякі таборові товариства та установи. У школах приглядалися з зацікавленням методам навчання, в товариствах розвідували про виконану працю, в редакціях обмінялися думками про сучасні завдання та напрямні української преси. В відвідуванні Гості не оминули теж і арешту, що під сучасну пору заповнений перважно такими, що намагалися нелегально покинути табор.

Крім відвідин, в діловому пляні сот. Панчука знайшлося місце на ряд відправ та розмов. П. Сотник удостоїв своєю присутністю відправу командного складу та таборового активу, де розповів про сучасний стан скитальців та дав деякі напрямні для нашого табору на найближче майбутнє, відбув розмови зо старшинами Команди та представниками Студентської Громади.

Відвідини й розмови послужили п. Сотникові за підложжя для пізнішої конференції з британською командою в Річчіоне.

Ядром гостювання сот. Панчука в таборі була його промова, виголошена по концерті в залі Таборового Театру, 4. 4. 47. Промова, передавана з таборової радіовисильні по цілому таборі, була відповіддю на прийняте гучними оплесками питання, коменданта табору, май. Яськевича: „Як довго ще нам прийдеться вітати концертами гостей у цій залі?"... Ми дякуємо там, — говорив Гість — що ви показали нам частку нашого рідного. Ми завсіди молили Бога, щоб бодай дав нам змогу поглянути на наш рідний край, а сьогодні ми в ваших особах, танках, піснях та музиці побачили образ України. На питання вашого коменданта в мене є одна конкретна відповідь: „Вже недовго! Я співчуваю вам, бо знаю, що таке фронтові невигоди, знаю, що таке життя в окопах. Знаю, бо я теж вояк. До цього часу ви виконували свій обовязок позитивно й, завдяки цьому, ваша доля вже вирішена. Загрози для вас нема й не буде. Я вірю, що цю безпеку завдячуємо Провидінню, яке вказує нам, що діяти, й опікується нами. Ми і ви до сьогодні, може, були по різних сторонах, але ціль у нас була одна. Коли ви й мали колись певні ідеї і коли ви їх маєте тепер то, напевно, дійдете до цієї мети, до якої прямуємо всі... На нас Провидіня положило сьогодні обовязок зібрати всі народні сил, щоб вони так гармонічно грали, як перед хвилиною музика концерту. І це головно наше теперішне завдання: скоординувати всі наші сили та всі наші змагання. Якщо це зробимо, нам вдасться осягнути ціль, про яку мріяли наші предки. Якщо таке нам не вдасться, відповідальність за невдачу буде тяжити тільки на нас. В другому етапі вашого, таборовиків, життя на скитальщині маєте своєю працею показати світові, хто ми і що ми. Другий етап, в якому ви зможете працювати для особлистого матеріяльного добра й морального добра загалу, буде етапом тимчасовим і в ньому не відпадає для вас ніяка надія на виїзд туди, куди собі бажаєте. Покищо затримайте терпеливість, не в надії, але в свідомості, що вона необхідна для всього українського загалу. Бо до цього часу ви вже зробили більше, ніж яканебудь інша група теперішньої скитальщини. Сьогодні маємо золоту нагоду для вирішення долі цілого народу, й ніякий свідомий українець не може цю нагоду оминати. Тому не лишайте табору, але в гурті видержіть для цієї ідеї, для якої ви терпіли досі".

Завдяки заходам Комітету Українців Канади й Української Канадійської Місії Табор з Ріміні перенесено до Англії.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

10,394 Трицецький Івана з с. Військо (Перемишль) від Трицецька Анни.

10,395 До рідних і знакомих від Романюк Марії з с. Іванівці (Коломия).

10,396 До рідних і знакомих з с. Ясеновець, Жашків, Жуків і Голотір (Золочів) від Рудник Зенона.

10,397 Демура Адама, Степана і Антона з с. Верховна Вел. (Новий Санч) від Гаца Антонини (Демура).

10,398 Лемків Данила, Колодій Онуфрія з с. Кильчиці (Золочів) від Антонів Петра.

10,399 Белей Івана і Стефи з с. Велике (Добромиль) від Чахар Василя.

10,400 Солоха-Соложенко з с. Броварі (Київ) від Солоха-Соложенко П.

10,401 Стебелинський Семена з с. Підберізці (Львів) від Москва Миколи.

10,402 Баґан Володимира від Онуферко Соні зі Станиславова.

10,403 Казановський Івана з с. Опліцка від Пенчицька Евгенії (Казановська).

10,404 Дзіндзюра Марії зі Золочівщини від Борик Михайла.

10,405 Пригар Григорія, Марії, Василя і Дмитра, Демчук Івана з с. Ширівці (Буковина) від Пригар Миколи.

10,406 До односельчан з с. Баня Котівська (Дрогобич) від Яворський Іллі.

10,407 Матвеік Анни з с. Семиківці (Підгайці) від Андрійовська Степанії.

10,408 Левандовська Лесі (Мусянович), Міри і Володимира від Нафус Івана.

10,409 Томашевський Петра з с. Стрілець (Грубешів) від Лукащук Ольги (Михальчук).

10,410 До дітей Попович Михайла, Ціжма, Гусак з с. Ветлин від Попович Дмитра.

10,411 Когось пошукує Андрійшин Анна.

10,412 Сенькович Василя і Степана, Нарихнук Софії від Сенькович Івана з с. Бонарівка (Ряшів).

10,413 Кохалик Михайла, Манчак Степана з с. Олешичі (Любачів) від Макар Константина.

10,414 Куфрик Анни і Насті від Лесюк Михайла з с. Ляцьке Шлях. (Станиславів).

10,415 Просить о афідавіт: Стебницький Василь, літ 43, самітний, з с. Борині (Турка), купець і актор.

10,416 Скасків Володимира з с. Котова (Бережани) від Орловський Омеляна.

10,417 Данилюк Данила і Аполінарія з Тернополя від Кобилянський Евгена.

10,418 Івасечко Миколи від Стефанюк Івана, кравець з Тернополя.

10,419 Шишка Пилипа з с. Дернів (Камінка Струмилова) від Ковалюк Івана.

10,420 Павловський і знакомих з с. Гніздичів, Пісочна, Надітичі і Розвадів (Жидачів) від о. Лукомський Антона.

10,421 Маріяш Вартоломея з с. Оприлівці (Збараж) від Мацейко Марії (Уніят).

10,422 Шеґрин Прокопа, Рузі, Михайла і Петра, Іваник Яція від Шеґрин Михайла.

10,423 Мачуга Юрка, Коляса Катерини, Зорин Михайла з с. Радова (Ярослав), Марко Антонини, Филип Михайла, Мелеш Анни, Піскор Андрія від Цимбалістий Дмитра з с. Молодиче (Ярослав).

10,424 Картисак Параски (Кухта) з с. Королік (Сянік) від Вархол Анни з с. Новосілці.

10,425 Пашків Параски з с. Зубків (Сокаль) від Волкович Степана з с. Стоянів (Радехів).

10,426 Чопик Марії (Процик) з с. Болотня (Перемишляни) від Чопик Олекси.

10,427 Спільнюк Анни і Ярини з с. Тростянець (Дубно) від Спільнюк Люби.

10,428 Дорожинський Льва з с. Рознів (Снятин) від Климюк Марії з Халупів.

10,429 Ткачук Анни з Кіцманя (Чернівці) від Сорочинський Йосифа.

10,430 Бідочка Анастазії (Ципак) з с. Лани (Станиславів) від Секердий Олекси.

10,431 Касіка Вальх. з с. Торговиці (Товмач) від Курчій Михайла.

10,432 Мазур Петра з с. Яблонів (Турка) від Мазур Михайла.

10,433 Кутин Еви від Несторовський Йосифа з с. Павлокома (Березів).

10,434 Гетьман Гаврила з с. Бовшів (Рогатин) від Гетьман Івана.

10,435 Мельник Антона з с. Розбір Окр. (Ярослав) від Фіґель Петра з с. Порохник.

10,436 Бачик Володислави (Лабуза) від Войтів Івана з с. Малковичі (Перемишль).

10,437 Шведюк Івана з с. Косів (Коломия), Дриботюк Степана від Шведюк Степана.

10,438 Ленцьо Василя і Федора з с. Радошиці (Сянік) від Чурма Василя з с. Команчі.

10,439 Слободян Петра з с. Підгори (Теребовля) від Боднар Павла.

10,440 Брилинська Олени (Король) від Дуткевич Марії (Мартинець).

10,441 Трендовацький Михайла з Теребовельщини від Петришин Павла.

10,442 Бенько Михайла з с. Дубрівка від Мартина Івана.

10,443 Кулій Тимофея з с. Чорнокозинці (Камянець) від Захарчук Пилипа.

10,444 Згабаля Катерини (Дубчак) з с. Слобідка Лісна (Коломия) від Брощук Анни (Дубчак).

10,445 До дочки пок. Коцик Василя від Коцик Романа з с. Хмелева (Заліщики).

10,446 Карапура Івана з с. Чернилівка (Скалат) від Мудрий Василя.

10,447 Сурмай Ілька з с. Гнила (Турка) від Сурмай Федора.

10,448 Білинський Івана, Йосифа і Анни з с. Мохнате (Турка) від Височанський Осипа.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Йорк. — У звіті Обеднаного Комітету з 14 червня має ще бути: Марія Романович $5, Д. і І. Галичин по $1 на пікніку Тов. „Дністер".

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОПОМОЧІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ

подає до відома членам, що:

1) Урядові години для сторін в її Канцелярії є завжди у вівторок, четвер і суботу від 9. до 12. рано і від 3. до 5. попол. Адреса Канцелярії: 33 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

2) Вже розпочалися курси англійської мови і відбуваються в школі С.С. Василіянок, 30 E. 7th ST., NEW YORK, в понеділок, середу і пятницю завжди від 8. до 10. веч. що тижня. Ці курси є розділені на 2 відділи — початкуючих і сильніших в знаннях англійської мови. Бажаючі можуть зголошуватися на курси у школі під час викладів.

3) У звязку із старанням влаштувати курс (безплатний, з удержанням), який поміг би тим українцям - абсольвентам середньої школи з Европи, що мають трудноші легалізувати тут їхню матуру, переводиться реєстрація згаданих студентів. (Дуже поважна українська інституція вже дала свою ласкаву згоду прийняти, на повищих умовах, 20 студенток).

Всіх абсольвентів — обох полів, які бажають скористати з такого курсу, просимо негайно подати свої заяви з точними даними: дата й місце народження, віроісповідання, школа, місцевість і дата іспиту зрілости.

Також просимо подати свої адреси всіх тих учнів середньої школи, що мають закінчену щонайменше VI. кл. гімназії і бажали б підготовитися до американської матури. Зголошення слати на адресу:

SELF-RELIANCE OF THE NEW UKRAINIAN AMERICANS,
P. O. Box 95, Station Cooper, New York 3, N. Y.

Устні інформації в Канцелярії.

4) З метою пізнання Ню Йорку й околиць відбудеться в неділю, 27. липня 1947 перша екскурсія до Ботанічного Городу під проводом досвідченої Провідниці. Бажаючих взяти участь в цій екскурсії, проситься прийти точно в 1. год. попол. до Канцелярії Самопомочі.

(ог.) **Управа.**

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ТАРЗАН ч. 1649. Вимір справедливости в джунглях.

Коли Карг біг посеред нетрів у джунглях, нагло він наступив на залізка, наставлені тубильцями на його власне припоручення.

Саме тоді прибігли Тарзан і капітан. „Він згинув від свого власного підступу", сказав пан джунглів. „Його вбили леопарди, на яких він полював. Така то заплата справедливости в джунглях".

Коли наступного ранку капітан впевнив Тарзана, що безпечно завезе Кристину до її приятелів, Товна й Тарзан вибралися в дорогу домів... Він цілком не передбачував, яка дивна це буде подорож.